

den af Fleertallet i Udvalget foreslaaede Dagsorden, og det forekommer mig, at der endnu ikke er fremkommet Noget, som for mig har kunnet give, hverken hvad der staaer i Finierne, eller hvad der mulig kan læses imellem Finierne i Fleertallets Dagsorden, nogen anden Betydning.

Mindretallets ærede Ordfører antydede, at han muligviis senere vilde tage sine særlige Indstillingspunkter tilbage eller rettere det Program for en fremtidig Lovgældslov, som han har knyttet til sin Dagsorden. Dersom det ærede Medlem af Udvalget skulde gjøre Alvor heraf, saaledes at kun Introductionen til den af ham stillede motiverede Dagsorden bliver tilbage, saa seer jeg uuegterlig ikke rettere, end at Enhver vil kunne slutte sig til hans Dagsorden. Men jeg beklager da kun, at det ærede Medlem ikke er fremkommet med Forslag til en saadan begrændset Dagsorden i selve Udvalget. Grunden til, at jeg maa modsætte mig, stemme imod og, saavidt jeg formaaer, arbeide mod den samlede Dagsorden, som det ærede Mindretal har foreslaaet, ligger jo nemlig netop i de Udtalelser, som det ærede Mindretal har foreslaaet Landsthinget at vedtage og at knytte dertil med Hensyn til ganske bestemte enkelte Punkter. Dette gjælder da navnlig om de to sidste af disse Punkter, i hvilke det ærede Medlem efter min Mening ligesaa fuldt eller næsten ligesaa fuldt som selve Lovforslaget anerkjender Fæstereis eller, om man hellere vil, selve Statens Medveiendomsret. Jeg er ingenlunde fyldestgjort dermed, at det ærede Medlem i Ordene fornegter, at en saadan Medveiendomsret er tilstede. Hvad det kommer mig an paa, det er, at den ikke bliver ført ud i Livet, at man ikke igjennem en Lov herover Noget en Deel af hans Eiendom uden Erstatning. Jeg troer ikke, at man behøver at gaae dybt ind paa Sagen for at vise, at, hvad dette Sidste angaaer, da staaer det ærede Mindretals Forslag til en Dagsorden Lovforslaget ganske overordentlig nær. Det ærede Mindretal vil dog vistnok indrømme mig, at det for den vedkommende Skadelidende, for den vedkommende Godseier er en temmelig ligegyldig Sag, enten den af Mindretallet foreslaaede „en

Fjerdedeel“ umiddelbart gaaer ind i en af de efter Fæstereis arveberettigede Personers Lomme eller umiddelbart gaaer i Statskassen, naar han dog skal af med denne Fjerdedeel. I dette Punkt ligner det ærede Mindretals Indstilling, som sagt, meget væsentlig Lovforslaget. At Dvotaen af Mindretallet er sat til en Fjerdedeel istedetfor til en Trediedeel, er et underordnet Spørgsmaal. Hvad det gjælder om, det er, om man kan tage nogen Deel, en hvilken som helst Deel af en Mands Eiendom bort uden at give ham fuld Erstatning. — Det ærede Mindretal (Lohmann) har søgt at føre Beviis for, at Fæstegodset ikke var Godseierens Eiendom. Det ærede Medlem har ganske vist ikke anført noget Nytt for denne Paaastand og Thinget vil derfor have Overbærelse med mig, naar det, som jeg anfører imod denne Paaastand, heller ikke er noget Nytt. Det er en Sag, som har været debatteret saalænge, at der vanskeligt skal kunne siges noget Nytt om den. Men den Styrke og den Overbeviisningens Barm, hvormed det ærede Medlem fremsatte sin Overbeviisning, har dog maaffee gjort et saadant Indtryk, at en bestemt Modsigelse af Rigtigheden af hans Paaastande ikke turde være overflødig. Hvor paa begrundet da nu det ærede Medlem, at Fæstegodset ikke er Godseierens Eiendom? Det begrundet han derpaa, at denne Eiendom igjennem lange Tider har været særegne Indskrænkninger underkastet, men vel at mærke kun særlige Indskrænkninger med Hensyn til Brugen, aldrig nogensinde derimod særegne Indskrænkninger med Hensyn til Dispositionsretten, med Hensyn til Salget. Det ærede Medlem anførte vel — jeg veed ikke, hvilken Vægt han lagde derpaa —, at der i sin Tid havde eksisteret Forbud mod at adsplitte Godserne, idet han sagde, at, naar man dengang kunde forbyde det, saa maatte man ogsaa nu kunne paabyde, at Godserne skulde sælges og skilles ad. Jeg seer nu for det Første ikke ret Styrken af dette Argument, men jeg maa derhos dertil gjøre den Bemærkning, at Betydningen af Paabudet om at holde Godserne samlede kun indskrænkede sig dertil, at man, naar man ikke holdt dem samlede, tabte den Skattefrihed for Hovedgaardene,